

Dames en heren,

Wederom vieren we een nieuwe editie van het
Parlementaire Jaarboek.

Het thema van dit jaar is Natuur, Milieu en Klimaat.
Een onderwerp dat de gemoederen flink doet oplaaien.
Het waren hete herfstweken.

Scholieren die in september massaal de straat op gingen.
Boze boeren, die zich miskend voelen door de
milieumaatregelen van de regering en daarom per tractor
naar Den Haag trokken.

En de bouwers, die het Malieveld vol zetten met
bouwmachines en hijskranen.

Bezorgde én boze burgers maakten duidelijk hoe belangrijk
draagvlak is voor ingrijpende maatregelen om het
ecologisch evenwicht te herstellen.

Ook in de politiek leidt dit onderwerp tot emoties en
politieke verdeeldheid.

Aan de ene kant hebben we partijen die voortdurend
aandacht vragen voor het welzijn van onze planeet.

Aan de andere kant zijn er partijen die vraagtekens zetten bij die urgentie en denken dat menselijke innovatiekracht voldoende zal zijn om zaken recht te trekken.

Daartussenin wordt gezocht naar het compromis om de gestelde doelen te halen.

Het Jaarboek legt het accent op dat laatste.

Wat vooral opvalt in de verhalen, met name als ze echt over het politieke proces in de laatste decennia van de vorige eeuw gaan, is dat het in praktijk brengen van grote idealen toch heel lastig kan zijn - de bekende 'smalle marges', zoals Joop Den Uyl het noemde.

Zo werd, met de destijds schokkende inzichten van de Club van Rome als aanjager, een heus Ministerie van Volksgezondheid en Milieu in het leven geroepen.

Maar opstartproblemen en een onduidelijke interdepartementale taakverdeling zorgden voor teleurstelling van de buitenwacht.

De hooggespannen verwachtingen werden bepaald niet waargemaakt.

Ook de politieke pendelbeweging, zoals we die vaker in de politiek zien, draagt bij aan dat beeld van smalle marges.

Het klimaat is begin jaren 1970 een actueel onderwerp, waarbij fundamentele vragen over de rol van markt en staat aan bod komen.

Maar als de crisis jaren later toeslaat verdwijnt het onderwerp naar de achtergrond.

Toch is wat er binnen die marges gebeurt, wel degelijk van belang.

Het beoogde 'Nationaal Milieu Beleidsplan' van het laatste Kabinet Lubbers kwam er, al leidde het tot de val van dat Kabinet.

En dat geldt ook voor veel andere klimaatvriendelijke maatregelen die in het boek niet bij name genoemd worden.

Natuurlijk komen in het boek ook de politieke gebeurtenissen van het afgelopen jaar aan bod.

Veel aandacht is er voor Klaas Dijkhoff, een hoofdrolspeler in het spel rond het Klimaatakkoord.

Omdat de Kamer, in zijn beleving, nog slechts kon tekenen bij het kruisje, zette hij zijn hakken in het zand.

Het interview met Dijkhoff over zijn beweegredenen, zet kanttekeningen bij onze beroemde vorm van

besluitvorming bij een complex probleem als het klimaat.

Op zich blijkt polderen een manier om in alle rust naar breed gedragen oplossingen te zoeken.

Maar als het maatschappelijk draagvlak bij zo'n overleg niet meer vanzelfsprekend is, dan kan poldergrond in drijfzand veranderen.

Het primaat van dit soort belangrijke besluiten ligt dan ook - altijd - bij de gekozen volksvertegenwoordiger, het parlement.

De genoemde verhalen in dit Jaarboek zijn niet alleen leuk om te lezen, ze roepen ook interessante vragen op.

Bijvoorbeeld: kunnen we het klimaat blijven zien als een onderwerp dat wel of niet in de mode is?

Of overstijgt het probleem die cyclus?

Hoe kunnen we het protest van bezorgde burgers omzetten in een meer constructieve betrokkenheid?

En hoe zorgen we ervoor dat het klimaatbeleid - verpakt in grote plannen - herkenbaar blijft voor álle groepen in de samenleving?

Het zijn kwesties die raken aan fundamentele vragen over het functioneren van onze democratie.

Ze dagen ons uit om na te denken over hoe we de betrokkenheid van burgers bij de politiek constructiever kunnen inzetten.

De klimaatproblematiek, met de opwarming van de aarde, het smelten van de ijskappen en de vervuiling van onze zeeën is daarmee niet alleen als een crisis te zien.

Het biedt ook kansen om eensgezinder en slagvaardiger met dit probleem om te kunnen gaan.

En om erover na te denken hoe we ons mooie systeem nog beter, sterker en representatiever kunnen maken.

Mede daarom vind ik het jammer dat sommige van de vragen die u in het Jaarboek oproept, vandaag onbeantwoord blijven.

U hoeft niet bang te zijn, ik zal u niet vragen om een extra hoofdstuk aan dit Jaarboek toe te voegen.

Maar het kan misschien een idee zijn om aan het Jaarboek een volgende keer een debat te koppelen.

Waarbij jongeren en dwarsdenkers - van links tot rechts - erop kunnen reflecteren.

Dan wordt de reikwijdte van uw gedegen arbeid alleen maar sterker.

Ik feliciteer de samenstellers wederom met een Jaarboek dat met trots kan worden toegevoegd aan de parlementaire geschiedschrijving.

Dank u wel.